

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 02.01.1985, sp. zn. 11 Co 454/84, ECLI:CZ:MSPH:1985:11.CO.454.1984.1

Číslo: 43/1986

Právní věta: Závěť není neplatná, i když v ní zůstavitel bez souhlasu svého manžela pořizoval o majetku, který byl v jejich bezpodílovém spoluvlastnictví.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 02.01.1985

Spisová značka: 11 Co 454/84

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Dědění, Závěť

Předpisy: 40/1964 Sb. § 143
§ 476

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1986 sb. rozh.

Závěť není neplatná, i když v ní zůstavitel bez souhlasu svého manžela pořizoval o majetku, který byl v jejich bezpodílovém spoluvlastnictví.

(Usnesení městského soudu v Praze z 2. 1. 1985, [11 Co 454/84](#))

Státní notářství pro Prahu 10 rozhodnutím určilo, že závěti zůstavitelky z 25. 1. 1977 a z 2. 11. 1982 jsou platné. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedlo, že neobstojí důvody neplatnosti těchto závětí, uplatňované manželem zůstavitelky, protože nic nebrání pořizovateli závěti, aby v ní disponoval i s těmito předměty, které má v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů. Druhá závěť obstojí v porovnání se závětí první, protože se týká jiného majetku zůstavitelky. Pokud šlo v druhé závěti o úspory na vkladní knížce, tato vkladní knížka se v dědictví nenašla.

Proti tomuto rozhodnutí podal odvolání manžel zůstavitelky a navrhl, aby bylo změněno tak, že obě závěti jsou neplatné. Podle jeho názoru nebyla zůstavitelka oprávněna disponovat rodinným domkem, který náležel do jejího bezpodílového spoluvlastnictví s odvolatelem, protože k tomu neměla jeho souhlas. Rodinný domek v závěti ani řádně neoznačila, takže závěť je rovněž neurčitá. Dále měl odvolatel za to, že pořizovatel závěti není oprávněn ve své závěti disponovat s předměty, které jsou v bezpodílovém spoluvlastnictví, protože v té době se ještě neví, jak bude toto

spoluvlastnictví vypořádáno pro případ jeho smrti. Podle názoru nebyla správně posouzena ani platnost druhé závěti, protože z ní výslovně vyplývá, že ji pořizovatelka nepořídila pro účely, takže zřejmě, chtěla aby majetek v ní uvedený nebyl projednán v řízení o dědictví.

Městský soud v Praze uvedené rozhodnutí státního notářství potvrdil.

Z odůvodnění:

V projednávané věci přicházel v úvahu jako jediný dědic ze zákona po zůstavitelce její manžel.

Zůstavitelka však zanechala závěti, a to z 25. 1. 1977 a z 2. 11. 1982. V první závěti vyslovila, aby „domek čp. 2325 v P.-Z., který dostala jako svatební dar“, zdělila po ní její sestra D. H. V druhé závěti, označené „Není pro úřady“, vyslovila, aby její šperky získané v době za svobodna, si rozdělily její sestry M. H. a D. H. a šperky, které jí dal manžel, aby si nechal pro sebe on, šatstvo a prádlo aby dal její manžel jejím sestřím M. H. a D. H. a vklad na vkladní knížce, na který si šetřila v zaměstnání, aby byl rozdělen mezi synovce J. K. a neteř P. S.

Podle protokolu o předběžném šetření patřila kromě rodinného domku do dědictví ještě rekreační chata, která byla rovněž v bezpodílovém spoluvlastnictví zůstavitelky a jejího manžela, dále vklady na cestovních knížkách, osobní automobil zn. Moskvíč a další movité věci osobní a domácí potřeby.

Manžel zůstavitelky namítl neplatnost obou závětí; sestry zůstavitelky naproti tomu uplatňovaly, že závěti jsou platné; uvedenou otázku právního posouzení platnosti řešilo státní notářství svým rozhodnutím, které považuje i odvolací soud za věcně správné.

Obě uvedené závěti jsou svým obsahem jasné a určité; vkladní knížka označená v druhé závěti se však v dědictví nenašla. Věci i dědici jsou ustanoveni jasně a srozumitelně, přičemž obě závěti vedle sebe mohou obstát, protože jejich ustanovení pokud jde o majetek a dědice, se nepřekrývají. V druhé závěti zůstavitelka nakládala jen s věcmi a vklady, které náležely do jejího osobního vlastnictví. To, že v ní zůstavitelka uvedla, že není závěť určena pro úřady, nečiní ji neplatnou, protože rozhodující jsou závěti vyslovené dispozice zůstavitelky s majetkem pro případ její smrti, nikoliv způsob, jakým mají být podle jejího přání realizovány. V tom směru zůstavitelka závazné pokyny dávat nemohla a tak tedy jen tyto její výhrady mají povahu neplatné podmínky ve smyslu ustanovení § 478 o. z.

Manžel zůstavitelky namítal ohledně první závěti, že zůstavitelka tu disponovala rodinným domkem, který byl předmětem jejich bezpodílového spoluvlastnictví, jak to vyplývalo z kupní smlouvy z 13. 2. 1961, podle níž zůstavitelka domek koupila jako vdaná, takže jej nabyla do zákonného majetkového společenství manželů, jež se později přeměnilo na bezpodílové spoluvlastnictví ve smyslu ustanovení § 143 a násl. o. z. (§ 500 odst. 1 o. z.).

Není v souladu s povahou závěti jako jednostranného právního úkonu, aby si k ní musel pořizovatel vyžadovat i předměty v jejich bezpodílovém spoluvlastnictví. Manželé také nesmějí pořizovat společnou závěť se zřetelem na ustanovení § 476 odst. 3 o. z. Pokud jde o to, zda pořízení závětí o majetku v bezpodílovém spoluvlastnictví neodporuje ustanovení § 145 odst. 1 o. z., pak je třeba mít na zřeteli, že bezpodílové spoluvlastnictví vzhledem k povaze jejich majetkového společenství se považují každý za vlastníka celé věci, neboť jejich účast na vlastnictví takové společné věci není vymezena nějakým podílem, nýbrž je jen omezena rovnými právy druhého manžela ve smyslu ustanovení § 145 odst. 1 o. z. K tomu pak přistupuje ještě i další skutečnost, že totiž státní notářství při projednání dědictví podle závěti není bezvýjimečně vázáno pořizovatelovým určením, které věci má některý z dědiců nabyt, ale je závěti vázáno vždy jen pokud jde o určení míry dědických podílů, vyjádřené i v ceně určitých věcí, s nimiž v závěti zůstavitel nakládala. Také takové dědictví, které

zůstavitel ve své závěti zcela mezi jednotlivé dědice rozdělil, se vypořádá podle ustanovení § 482 a § 483 o. z.; nedojde-li mezi dědici k dohodě o vypořádání, státní notářství se může v tomto ohledu od ustanovení závěti odchýlit ohledně rozdělení věcí, jestliže je to v zájmu účelného vypořádání dědictví z hlediska zájmu společnosti (§ 484 odst. 2 o. z.).

Jestliže tedy v projednávané věci zůstavitelka ustanovila za dědičku rodinného domku náležejícího do bezpodílového spoluvlastnictví manželů svoji sestru, pak pro případ, že při rozhodování o tom, co z majetku v bezpodílovém spoluvlastnictví zůstavitelky a jejího manžela patří do dědictví (§ 34 odst. 1 not. ř.), tento domek do dědictví nepřípadne nebo do něj připadne jen z části, určila tak v závěti především velikost dědického podílu závětní dědičky, jež lze vyjádřit poměrem ceny tohoto rodinného domku k celému dědictví.

Závěr státního notářství o platnosti obou závětí byl tedy věcně správný a odvolací soud proto rozhodnutí státního notářství potvrdil (§ 227 a § 219 o. s. ř.).